

X. 5131 - 97/1837-38. - 1837. xii. 2. - kékes - (nyltb).
5249 - 215/ " " - 1838. iii. 9. - kőművesi - (nyltb).
5358 - 324/ " " - " vi. 14. - nevezés - (nyltb).

Marianadna, arad m. 1812. vii. 11. - román. kelt.

avatósi átiat: 1315/1827-28.

Rep: 1838. vi. 23.

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVAN TUDOMÁNY-ÉRTETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

1291 - 1937/1938 szám.

Érk: 1938 évi június hó 20. n.

Előirat: _____

drb. melléklet, Utóirat: _____

Árnyalatra kiadatik:

Dr. Kovács Aurory

Dr. Bródy Ferenc
professzor emeritus.

Debrecen 1938. június 20.

Kovács
e. i. délután

Elfogadom! Jó!

Elfogadom, elég jó!

1936. jún. 21.

Kovács
professzor

A MAGYAR JÖVEDÉKI BÜNTETŐJOG ÉS A JÖVEDÉKI
BÜNTETŐ ELJÁRÁS.

Tarjányi Géza
jogszigorló dolgozata

~~Hóvári Auróra~~

Ferrisok:

A magyar jövedéki büntetőjog és eljárás az 1927. évi V. t.c. 66.§.-a és az 1909. évi XI. t.c. 101.§.-ában nyert felhatalmazás alapján a pénzügyminiszterium által kiadott 18.400/1928 sz. a. szabályzaton, rövidített jele: Jbsz., és ennek végrehajtása iránt kiadott 45.400/1928. sz. utasítás, valamint az igazságügyi miniszterium által 31.000 1928. sz. rendelete, rövidített jele: Jbp. alapszik.

A pénzügyminiszterium által kiadott rész a jövedéki büntető szabályokat és az igazságügyi miniszterium által kiadott rész a jövedéki bünvádi perrendtartást tartalmazza.-

A magyar jövedéki büntetőjog és eljárás - a jelzett szabályzat rendelkezés kiadása előtt, - az osztrák kormány által kiadott 1842. évi "Harmincadhivatali Utasításon" alapult, mely a kiegyezés után magyar szöveggel lett kiadva és 1928. év augusztus hó 1.-ig volt érvényben, amikor is a szabályzat és rendelkezés lépett életbe.-

A magyar adótörvények elleni kihágások megbüntetése legnagyobb részben ezen jövedéki büntető eljárásán alapszik.

A magyar adótörvények feloszlanak államegyed-
áruságok, jövedékek, fogyasztási adók, egyenes adók
és illetékekre.- Az államegyedáruságok, jövedékek
és fogyasztási adók elleni kihágások teljes egészé-
ben, az egyenes adó és illeték kihágások egyes e-
setben minősítettnek jövedéki kihágásoknak és ezen
ügyekben a hivatkozott szabályzat értelmében kell
eljárni.-

Azon adótörvények, amelyek a kihágást nem
minősítik jövedéki kihágásoknak, a kihágásokat mint
adócsalást, vagy esetleg mint kisebb kihágást, fel-
emelt illeték, vagy közigazgatásilag kiszabott pénz-
bírsággal sújtják.

Az adócsalássá minősített adórövidítés su-
lyosabb, mintha jövedéki kihágásként bíráltatnék el

mert az adócsalási esetekben az adó többszörösében megállapított pénzbüntetésen kívül minden esetben fogházzal is büntettedik.-

A jövedéki kihágás ezek szerint nem csak a jövedékek elleni kihágások, hanem más adótörvény megrövidítése is képezhet jövedéki kihágást, amennyiben az adótörvény az adó megrövidítését jövedéki kihágásnak minősíti.-

Az 1842. évben kiadott " Harmincadhivatali Utasítás" életbelépése idején az állam jövedelmét csak az államegyedáruságok és jövedékek képezték, ezért nevezték el a kihágásokat jövedéki kihágásoknak. Ez a megjelölés megmaradt továbbra is és az azután hozott adótörvények kihágásait nagyrésztben jövedéki kihágásnak minősítik.-

A pénzügyminiszterium által kiadott szabályzat négy részből áll és pedig:

1. Anyagi, jogi rendelkezések,
2. A jövedéki büntető eljárásnak előkészítő része,
3. Feljelentői és tettenérői jutalék, valamint a befolyt pénzbüntetések elszámolása.
4. Vegyes rendelkezések.

Az igazságügyi miniszterium által kiadott rendelet 15. részből áll:

1. Szervezet, hatáskör.

2. Általános eljárási szabályok.
3. Vád és védelem.
4. vizsgálat.
5. Vádirat.
6. Eljárás a bíróság előtt.
7. Tárgyalás.
8. Perorvoslat.
9. Helyettesítő szabadságvesztés büntetés kiszabása.
10. Elkobzás.
11. Perorvoslat.
12. Ujrafelvétel.
13. Költségek.
14. Végrehajtás.
15. Vegyes rendelkezések.

A jövedéki büntető szabályok, valamint a jövedéki büntető perrendtartás kiadása már idősebb volt, mert a "Harmincadhivatali Utasítás" legnagyobb részt hivatali utasításokat, nyilvántartások mikénti vezetését szabályozza és a jövedéki kihágások eljárása tárgyában csak egyes módozatokat jelölt meg, s azt is oly hiányosan, hogy sokszor a vizsgáló biztos egyéni jóérzéke alapján járt el. Egyébként az eljárási módozatok majdnem minden pénzügyigazgatóság kerületében változtak és a pénzügyigazgatóság maga szabályozta a kétes részeket.

Különösen nem volt intézkedés a Harmincad hivatali Utasításban a re nitens, meg nem jelenő, vagy a valamást megtagadó tanuval szembeni eljárásra. A terhelt elővezettetése sem volt pontosan körül írva és így minden pénzügyigazgatóság területén másként jártak el. Ugyancsak nem volt a pénzbüntetés összege sem megjelölve és ha valamely adótörvény pénzbüntetés összegét nem jelölte meg, akkor a közadók kezelésére vonatkozó utasításnak idevonatkozó §.-át kellett venni a pénzbüntetés alapjául.-

A jövedéki büntető perrendtartás 1916 évig nem volt rendezve.- Ekkor adatott ki a 800/1916. I.M. sz. rendelet, mely az addigi hiányokat pótolta. Ennek hiánya sok nézeteltérést okozott, mert azóta van megállapítva, hogy jövedéki kihágási ügyekben a katonai személyek is az illetékes kir. törvényszék, mint jövedéki büntető bíróság hatásköre alá tartoznak.-

A szabályzat 3. §.-a szerint a Magyarország területén elkövetett jövedéki kihágásokban a jelen rendelkezések érvényesek még abban az esetben is, ha a jövedéki kihágást külföldi állampolgár követte el. A katonai személyekre is kiterjed a szabályzat. A területenkivüliséget élvező külföldi uralkodók, diplomáciai képviselők, valamint a személyes mentességet élvező konzulokra a szabályzat

hatálya nem terjed ki.-

Jövedéki kihágás miatt, - amennyiben nemzetközi szerződésből más nem következik - kiadatásnak nincs helye.-

Más állam hatóságának megkeresésére a magyar állam területén jövedéki vizsgálatot csak akkor lehet teljesíteni, illetve más állam hatósága által hozott jövedéki büntető ítéletet, vagy határozatot a magyar állam területén csak akkor lehet végrehajtani, ha e tekintetben az illető állammal viszonyosság áll fenn.-

A jövedéki kihágásokra kiszabható büntetések: fogház, pénzbüntetés, ingó dolgok elkobzása és kiutasítás. A fogház büntetés azonban 2 évnél hosszabb ideig nem terjedhet. A kiszabott pénzbüntetést ha vagyontalanság miatt nem hajtható be, akkor a pénzbüntetést fogház büntetésre kell átváltoztatni. A bíró az ítéletben kimondja, hogy mily összegű pénzbüntetést kell egy napi fogház büntetésre átszámítani.-A pénzbüntetés mértékét mindig a vonatkozó adótörvény állapítja meg. Ha azonban az adótörvényben erre vonatkozólag rendelkezés nem volna, a szabályzat 6. §.-a szerint a pénzbüntetés a megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitétt adó 1 - 8-szoros összegéig, vagy pedig kisebb jövedéki kihágás esetén 2-től - 100 Pengőig terjed-

het.

Az áru elkobzását és a kiutasítást a bíróság mondja ki. Az áru elkobzását a pénzügyi hatóság mondja ki abban az esetben, ha gazdátlan tárgyról van szó, és nincs kit kérdőre vonni.- Ilyen esetekben a pénzügyigazgatóság rendelkezése folytán a lefoglalt tárgyak részletes leírásával idézvényt kell a pénzügyőri biztosi kerület vezetőjének kibocsáttani és felhívni a tárgy tulajdonosát, hogy az idézvény kifüggesztésétől számított 30 nap alatt jelentkezzék, mert különben a pénzügyi hatóság a tárgy elkobzását fogja kimondani.- Az idézvény a pénzügyőri biztosi kerület vezetőjének irodájában kifüggesztendő. Ha ennek dacára a tulajdonos nem jelentkezik és a lefoglalástól már 90 nap eltelt, az áru elkobzását mondja ki a pénzügyi hatóság. Az áru értékesítéséből befolyt pénzösszeg, pénzbüntetés címén számolandó el.-

Fiatalkoru ellen, ki a jövedéki kihágás elkövetésekor a 12. életévét még nem haladta meg, jövedéki büntető eljárás nem inditható.-

A jövedéki büntető eljárást illetőleg a büntetés végrehajtását kizárja a terhelt vagy elítélt halála, az elévülés, a jövedéki büntető eljárás mellőzésének engedélyezése és a kegyelem. A pénzbüntetést az elítélt hagyatékából be lehet hajta-

ni, ha az ítélet jogerős és az ítélet terheltnek kézbesítve lett. Az elévülés rendszerint a kihágás elkövetésétől számított 3. év. Egyes adótörvényekben az elévülési idő ennél rövidebb. Az elévülést megszakítja a jövedéki kihágás felderítésére irányzott bármely határozat, vagy terhelt kihallgatása. A kiszabott pénzbüntetés végrehajtását az elévülés kizárja abban az esetben, ha az ítélet jogerőre emelkedésének napjától 3 év alatt a végrehajtás nem fogantatosított, vagy eközben 3 év telt el anélkül, hogy abban intézkedés tétetett volna.-

Ha a jövedéki kihágás tárgya elkobzás alá nem esik, az a pénzbüntetésnek és az eljárási költségeinek fedezetül szolgál. Ezt a rendelkezést nem lehet alkalmazni, ha a bíróság elkobzás helyett a pénzbüntetésen felül a kihágás tárgyának értékével egyenlő összegű pénzbüntetést szabott ki és ezt meg is fizették, kivéve azon esetet, ha a tárgy az elítéltnak, vagy oly személynek a tulajdona, kinek szavatosságát a szabályzat megállapította. Nincs helye dologi szavatosságnak nyilvános szállító intézet szállító eszközeire, sem olyan tárgyra, melyből kitűnik, hogy tulajdonosa a kihágásban nem részes.

Harmadik személy szavatossága címén szava-

tosság terheli:

1. A megbizót, a megbizott által a megbizás körében elkövetett jövedéki kihágásért,

2. Az atyát és gyámot az olyan jövedéki kihágásért, melyet atyai, vagy gyámi hatalma alatt álló családtag oly ügyben követett el, melynek el-látására tőle nyert megbizást.-

3. A kereskedőt, iparost, stb. az olyan jövedéki kihágásért, melyet alkalmazottja, vagy tanonca szolgálata körében követett el.

4. Minden más személyt a felügyelet alatt álló, vagy háznépéhez tartozó személy által elkövetett jövedéki kihágásért.

A harmadik személy szavatossága a pénzbüntetés és az eljárási költségeire terjed ki.

A jövedéki büntető eljárás mellőzését a pénzügyi hatóság engedélyezi. Ennek akkor van helye, ha enyhítő körülmények forognak fenn és ezekre hivatkozva terhelt, vagy helyette bárki más az eljárás mellőzése iránt kérelmet terjeszt elő, egy-uttal a megrövidített közadót lerója és ezen felül a pénzügyi hatóság által megállapított pénzbüntetést lefizeti. Akivel szemben a rendes eljárást mellőzték, megbüntettettnék nem lehet tekinteni.-

A kegyelmezés joga az államfőnek felségjoga. A kegyelemnek két neve van:

1. A pertörlés.
2. A megkegyelmezés.

A kegyelem az elkobzott tárgyak visszaadására nem terjed ki.-

A jövedéki kihágások kinyomozásának és a vizsgálat teljesítésének elrendelésére az a pénzügy igazgatóság illetékes, kinek kerületében a jövedéki kihágást elkövették. vámjövedéki kihágás esetén az egész ország területére nézve a Központi Vámigazgatóság. E hatóságok, valamint az alárendelt hivatalok és egyes alkalmazottak kötelesek minden jövedéki kihágásról tett feljelentést elfogadni. Ha a feljelentés szóval történik, írásba, vagyis jegyzőkönyvbe kell foglalni. Titkos feljelentést is lehet tenni. Ebben az esetben a feljelentő nevét pecséttel le kell zárni. Névtelen feljelentés csak előzetes nyomozásul szolgál. Ha a jövedéki kihágás meg van állapítva, a terhelt vagy terheltek ellen tényleirást kell felvenni. A tényleirásban meg kell jelölni a feltartoztatás helyét, napját, óráját, a feltartoztatott személy személyi adatait, a feltartoztatásnál közreműködő személyek nevét, állását, vagy foglalkozását, az elkövetett kihágás mibenlétét, a feltartoztatott személy nyilatkozatát, a lefoglalt tárgyakat. Azután a tényleirás a jelen voltak által aláírandó. A tényleirás fel-

vételénél mindig egy hatósági tanunak, vagy két elfogulatlan személynek, mint tanunak kell jelen lenni. Ha a terhelt magyarul nem tud, az általa értett nyelven a tényleírásban felvett adatokat meg kell magyarázni. Ha a tényleírás felvétele időpontjában a tényállás még nincs teljesen kiderítve, a tényleírást felvevő közeg köteles a további bizonyítékok beszerzése iránt a nyomozást folytatni. Meg kell állapítani az esetleges többi tetteket, részeseket és a kezeseket. Ha minden meg van állapítva, a felvett tényleírás a jegyzőkönyvekkel és egyéb mellékletekkel együtt az illetékes pénzügyigazgatósághoz kell felterjeszteni. A tényleírásnak számvevőségi előjegyzése után a pénzügyigazgatóság a jövedékivizsgálát keresztül vezetését rendeli el.

Ha a jövedéki kihágás csak a házkutatás során lenne megállapítható, úgy erre nézve az engedély kikérendő. Fontos okok által támogatott gyanu esetén a házkutatási engedélyt az illetékes pénzügyigazgatóság, központi vámigazgatóság, vagy vámőrségi parancsnokság adja meg. A rendelvényt az érdekeltnek fel kell mutatni. A házkutatás csak hatósági tanu és az érdekelt fél, vagy ennek megbizottja jelenlétében tartható meg. A kihágás tárgyát le kell foglalni és a tényleírást fel kell

venni. Ha a házkutatás eredményre nem vezetett, erről jegyzőkönyv veendő fel. A házkutatás eredményéről a kutatást elrendelő hatóságnak jelentést kell tenni. Ugyanilyen feltételek mellett személy motozás is elrendelhető. Nőt csak nő motozhat meg és csak nők lehetnek jelen.

A letartóztatás rendszerint a pénzügyi hatóság által rendelhető el. Ha azonban a késedelem veszéllyel jár, a letartóztatást a vámhivatal vezetője, a vizsgáló biztos, nyomozás során a vámőri, a pénzügyőri biztos kerület vezetője, a pénzügyőri szakasz vezetője is elrendelheti. Köteles azonban ezt a pénzügyi hatóságnak azonnal jelenteni. A letartóztatott terheltet azonnal, de legkésőbb 48 óra alatt az illetékes bíróság, vagy járásbíróság elé kell állítani. A bíróság 24 óra alatt kihallgatja és a letartóztatás fenntartása tárgyában határoz.

Letartóztatás rendelhető el:

1. Tetteskapás esetén, ha a tetteskapott kiléte azonnal meg nem állapítható.
2. Ha a terhelt megszökött, vagy lefoglalható vagyonát elidegenítette.
3. Ha a terhelt nem magyar honos és a kincstár kárának és a legnagyobb pénzbüntetés összegének megfelelő vagyona nincs.

4. Terhelt a jövedéki kihágások elkövetésével üzletszerűen foglalkozik.

A letartóztatottat azonnal szabadlábra kell helyezni, ha a letartóztatás elrendelésének oka megszűnt.

A letartóztatás legfeljebb 15 napig tarthat és két esetben, 15 - 15 nappal meghosszabbítható.

A letartóztatott terhelt védőt választhat és ha választott erről a védőt nyomban értesíteni kell.

A vizsgálat teljesítésével a pénzügyigazgatóság, központi vámigazgatóság fogalmazási személyzetéhez, vagy a pénzügyőrséghez, illetőleg a vámhivatal tiszti létszámához tartozó oly tisztviselőt bízhat meg, ki a jövedéki vizsgálatok teljesítésében megfelelő jártassággal bír.

A vizsgálat vezetésével nem bízható meg:

1. Ki a jövedéki kihágást feljelentette,
2. A tényleírást felvette,
3. Terheltnak hozzátartozója,
4. Ha terhelttel szemben még fennálló szolgálati viszonyban van,
5. Súlyos jövedéki kihágás miatt el van ítélve, vagy vizsgálat alatt áll.

A vizsgálat teljesítésével megbízott vizs-

gáló biztos mindazokat az intézkedéseket köteles megtenni, melyek a való tényállás megállapítása, a tettes, részes, bűnpártoló, orgazda és szavatos kinyomozása végett szükséges. Tanu gyanánt, - a mennyiben kihallgatása szükségesnek mutatkozik - meg kell idézni mindenkit, kiről fel lehet tenni, hogy a jövedéki kihágásról közvetlenül tudomása van.- A tanu köteles megjelenni és tudomása szerint tanuságot tenni. A tanuk idézése rendszerint az ügy megjelölése nélkül, idéző levéllel történik. Az idéző levélen a megidézett nevén, foglalkozásán, lakásán kívül meg kell jelölni a megjelenség helyét, idejét és azt, hogy tanuként van beidézve. Megjelölendő még az is, hogy ki nem mentett elmaradás esetén elővezettetés, illetve pénzbüntetés jön alkalmazásba.

A tanu elővezettetését a vizsgáló biztos kéri az illetékes kir. törvényszék, mint jövedéki bíróságtól. Az elővezettetéssel járó költség megtérítése és a tanu megbüntetése végett szintén a kir. törvényszék, mint jövedéki büntető bírósághoz kell fordulni. Ha a tanu elmaradását utólagosan igazolja, akkor a már elrendelt elővezettetés, illetve a kimondott marasztalás alól fel kell menteni. A vizsgáló biztosnak kötelességévé van téve, hogy kisebb jövedéki kihágási ügyekben tekintet-

tel legyen arra, hogy tanunak a megjelenés minél kevesebb időt és munkavesztést okozzon. Ha a tanu megjelenik ugyan, de a vallomás tételt törvényes ok nélkül - a következményekre való figyelmeztetés dacára - megtagadja, akkor a vizsgáló biztos megkeresésére a kir. törvényszék, mint jövedéki büntető bíróság az okozott költség megtérítésére és 200 Pengőig terjedhető pénzbüntetéssel marasztalja el. E pénzbüntetés elzárásra átváltoztatható. Ha ez sem vezet eredményre, úgy tanu le tartoztatható, mindaddig amig vallomást tesz, avagy vallomásának felesleges volta ki nem derül. E fogvatartás 6 héten túl nem terjedhet.

A honvédség, csendőrség, rendőrség tényleges szolgálatban álló tagjai felettes hatóságuk útján idézendő meg.

A területenkivüliséget és személyes mentességet élvező egyéneket tanuként kikérdezni, avagy e végből őket megidézni nem szabad.

Tanuk kihallgatását lehetőleg a rendes lakóhelyen lévő pénzügyi hivatalnál vagy községi előljárásnál kell eszközölni. Ha agg kora, hosszabbidőre terjedő betegsége vagy testi fogyatkozása miatt az idézésre nem jelenhet meg, ez esetben a kihallgatást lakásán kell fogantositani. Ha a tanu nem az eljáró pénzügyigazgatóság terü-

letén lakik, akkor a vizsgáló biztos megkeresésére tanut más pénzügyi szerv is kihallgathatja.-

Tanu gyanánt a vallomás semmisségének terhe mellett ki nem hallgatható:

1. A lelkész arra nézve amit vele a gyónásban vagy a titoktartás egyházi kötelezettsége alatt közöltek.

2. Védőt arra nézve, mit terhelt vele mint védőjével közölt.

3. A közszolgálatban lévő vagy abból kilépett egyén, ha tanuságtétele megsértené a szolgálati titoktartás kötelezettségét s e kötelezettség alól az illetékes feljebbvaló hatóság fel nem mentette. A felmentést csak akkor lehet megadni, ha megadása közérdekbe nem ütközik.-

A tanuzás kötelezettsége alól mentes és ha vallani hajlandó, eskü letelésére nem kötelezhető terheltnek fel vagy lemenő ágbeli rokona, házastársa s annak rokonai. A tanu nem kötelezhető vallomásra, vagy valamely kérdés tárgyában feleletre, ha abból reá jelentékeny kár vagy szégyen hárulna.

A tanuk kihallgatása egyenkint történik s egyik sem lehet jelen a másik kihallgatásánál. A tanut figyelmeztetni kell arra, hogy csak a teljes valóságot vallja és hogy vallomását esetleg esküvel kell megerősítenie. Ezen figyelmeztetés na-

gyon fontos, mert jövedéki ügyekben már rendszerre vált az, hogy az egyes vallomások nem helytállóak és tanuk a kihallgatást nem veszik komolyan. A figyelmeztetés hasznosnak bizonyul.

A vallomásról az előírásnak megfelelően jegyzőkönyvet kell fel venni. A tanuk kihallgatásával egyidejűleg a terhelt kihallgatását is kell foglatoztatni. Ez azért helyes, mert megtörténik, hogy terheltre a tanuk terhelően vallanak, terhelt pedig tagad és az ellentétes vallomások tisztázandók. Erre szolgál a szembesítés. Bár a szabályzat a szembesítést, illetve annak eszközölését a bíróság előtti tárgyaláson írja elő, mégis ily ellentétes vallomások esetén a vizsgáló biztosnak kötelessége a szembesítés megtartása, mert e nélkül esetleg a vád nem tartható fenn.-

A szembesítésről jegyzőkönyv veendő fel, melyen úgy a terheltre, mint a tanukhoz intézett kérdések és az azokra adott feleletek teljes szöveggel felveendőek. Terhelt egyszerre csak egy tanuval szembesíthető. Ha a tanu vagy a terhelt a magyar nyelvet nem érti, akkor tolmácsot kell alkalmazni.

A tanuk vallomásukra nézve rendszerint nem eskettetnek meg. A megeskütést azért mellőzik, mert a megeskütéssel az eljáró költséget emelik s

igen sok esetben terhelt vagyontalan, nem fizet, és a költség az államot terheli. Ha azonban fontosabb jövedéki kihágási esetről van szó, akkor a tanu megesketése a bírósági tárgyaláson történik. Kivételesen a vizsgálat tartama alatt is megeskethető a tanu:

1. Ha életveszéllyel járó betegségben szenved.

2. Ha alaposan tartani lehet, hogy tanu a tárgyaláson nem jelenhet meg.

3. Ha a felek a megesketést fontos okok alapján kívánják. Ebben az esetben a vizsgáló biztos a tanu kihallgatásiól felvett jegyzőkönyvet a tanu lakhelyére illetékes kir. járásbírósághoz teszi át azon kéréssel, hogy tanut a jegyzőkönyvben tett vallomására eskesse fel.

A tanu megesketését mellőzni kell:

1. Ha ellene gyanu forog fenn, hogy a jövedéki kihágást maga követte el, vagy abban részt vett.

2. Ha hamis tanuzás vagy hamis eskü miatt már elvölt itélve.

3. Ha 14. életévét még nem töltötte be.

4. Ha olyan testi, elmebeli fogyatkozása van, hogy az eskü lényegéről és fontosságáról nincs fogalma.

5. Terhelttel oly ellenséges viszonyban van mely kétségessé teszi a vallomás valóságát.

A bíróság az eskü tételtől elzárhatja a tanut:

1. Ha terheltnek hozzátartozója.
2. Ha vallomásának lényegére nézve ingadozást mutat.
3. Nyereszkedési szándékból elkövetett véttség vagy büntetés miatt vizsgálat vagy vád alatt áll, vagy el volt ítélve.

A tanuknak tanudijra csak abban az esetben van igényük, ha napi, vagy hetibérből élnek. Ha a kihallgatásuk nem a lakóhelyükön történik, abban az esetben utiköltségre van igényük. Ezen igényüket már a kihallgatás alkalmával felvett jegyzőkönyvben kell feltüntetni, vagy legkésőbb 2 nap alatt bejelenteni.

Ha a vizsgáló biztos a kihágási ügy áttanulmányozása alkalmával annak minden részét tisztázottnak látja és az esetleges pótlások pótolva vannak, a terhelt megidézését eszközli. A megidézés idéző levélen történik az ügy megjelölése nélkül és azon az egyén nevéen, lakhelyén, foglalkozásán kívül meg kell jelölni a megjelenés helyét, idejét és hogy mint terhelt van idézve. Az idéző levélen meg kell jelölni, hogy meg nem jelenés

esetén az elmaradást elfogadható okokkal nem igazolja, elővezettetése fog elrendeltetni. Terhelt elővezetését a vizsgáló biztos elővezettetési paranccsal rendeli el. Ennek kiállításánál meg kell jelölni az elővezettetés indokát, vagyis, hogy az elővezettetés azért rendeltetett el, mert tennelt a kibocsájtott idézésre nem jelent meg és elmaradását nem igazolta. Az elővezettetési parancsot a vizsgálat vezető terhelt lakhelyére illetékes közigazgatási hatóságnak /: főszolgabíróság, illetve városon a rendőrkapitányságnak :/ küldi meg, mely hatóság intézkedik terheltnek a tárgyalásra történő elővezettetéséről.

A honvédség, csendőrség, folyamőrség és a rendőrség tényleges létszámához tartozók a felettes hatóságuk útján idézendők meg. Ezekkel szemben meg nem jelenés esetén nem kell az elővezettetési parancsot kibocsátani, hanem a felettes hatóságát kell megkeresni elővezettetése iránt.

Terhelt kihallgatását a községi előljáróság, főszolgabírói hivatal, vagy a legközelebbi pénzügyi hivatalnál kell eszközölni. A kihallgatásról jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvvezetőkön kívül egy hatósági tanúnak is jelen kell lennie. Terhelt védője a tárgyaláson nem lehet jelen, mert az eljárásnak ezen szakában védő csak

írásbeli előterjesztést tehet. Ha azonban a terhelt letartóztatásban van, akkor a letartóztatás idejétől védőt alkalmazhat és természetes, hogy ebben az esetben a kihallgatásnál is jelen lehet.

A felveendő jegyzőkönyvbe az első oldalon a terheltre intézett általános kérdések /: személyi adatai :/ és az azokra adott feleletei veendőek fel. Azután jönnek a részletes kérdések oly sorrendben, amint azt a szükség kívánja. A kihallgatás során kerülni kell a vizsgálatnak minden indokolatlan megszakítást. Ha terhelt tagadásban van sorrendben kell előtartani a bizonyítékokat. Ha szükséges szembesítést is meg kell tartani. Egyszerre csak egy tanuval szembesíthető terhelt. Ha terhelt a kihágásnak általa történt elkövetését is beismeri, vagy ha tagad, a tanu kihallgatása, szembesítése, esetleg a tárgyi bizonyítékok a kihágásnak általa történt elkövetését minden kétséget kizáró módon igazolják, a jegyzőkönyvben a zárkérdést kell előtartani. A zárkérdésben elő kell tartani a vádat, valamint azt, hogy a vád mivel van igazolva. A jövedéki kihágás milyen törvénybe ütközik és mely törvény, milyen büntetéssel sújtja. Azután pedig a megrövidített adó vagy illeték, valamint a törvényszerű pénzbüntetés előtartására meg kell kísérelni a rendes eljárás mellőzését.

Ezt csak akkor lehet mellőzni, ha valamely törvény kifejezetten megtiltja a rendes eljárás mellőzését. Ez rendszerint akkor áll elő, amikor a törvény a pénzbüntetésen kívül fogságot, kiutasítást, vagy jogositványok elvonását írja elő. A zárkérésre adott vallomás felvétele után a jegyzőkönyv felolvasandó és terhelthez kérdés intézendő, hogy vallomása helyesen van-e felvéve és kíván-e azon változtatni, vagy ahhoz valamit hozzáadni. Ezután a jegyzőkönyv lezárandó és aláírandó. Ha terhelt vallomást tenni vonakodik, erre őt kényszeríteni nem lehet, azonban figyelmeztetni kell, hogy viselkedése az eljárás folytatását nem akadályozza és hogy a védelem eszközeitől fosztja meg magát hallgatásával. Ha azonban vallott és a jegyzőkönyv aláírását tagadja meg, ezen körülmény a jegyzőkönyvben feljegyzendő. Ha terhelt a vizsgálat során adót, pénzbüntetést és egyéb eljárási költséget lefizet, azokat megfelelő csekkszámlán azonnal be kell fizetni. A vizsgálat teljes befejezése után a vizsgáló biztos a vizsgálati iratokat javaslatával a vizsgálatot elrendelő hatósághoz felterjeszti.

A betérjesztett vizsgálati iratok alapján a pénzügyi hatóság a következőképen jár el:

1. Megszünteti a jövedéki büntető eljárást,

amennyiben jövedéki kihágási eset nem forog fenn, vagy bizonyíték hiánya miatt eredmény nem remélhető.

2. A vizsgálat kiegészítését rendeli el.

3. A vizsgálati iratokat a megkereső illetékes pénzügyigazgatósághoz teszi át.

4. A rendes eljárás mellőzésének kérdésében határoz.

5. A megrövidített adók és illetékek megállapítása iránt intézkedik.

6. A megrövidített adók és illetékek jogerős megállapítása után az illetékes kir. törvényszék, mint jövedéki büntető bírósághoz vádiratot ad be.

7. Amennyiben kisebb jövedéki kihágási esetről van szó, saját hatáskörében büntető határozatot hoz.

Meg kell szüntetni az eljárást akkor, ha a vád olyan pontokat tartalmaz, mely nem jövedéki kihágás, vagy tárgyi bizonyíték nincs. A tanuk meleyekre a vád támaszkodik, nem megbízhatók.

A rendes eljárás mellőzését a pénzügyi hatóság csak abban az esetben engedélyezheti, ha terhelt a megrövidített adót, illetéket, valamint a törvényben megállapított legkisebb pénzbüntetést lefizette vagy biztosította és a jövedéki kihágás

teljesen meg van állapítva, illetve a kihágás és az esetleges bünrészesek is mind meg vannak állapítva. A rendes eljárás mellőzését a pénzügyigazgatóság engedélyezi abban az esetben, ha a kiszabható legnagyobb pénzbüntetés az 1.000 Pengőt nem haladja meg. Ha meghaladja, az iratokat javaslat-tal a pénzügyminiszteriumhoz terjeszti fel. A ren-des eljárás mellőzése esetén a terhelt nem tekin-tetik megbüntettettnak. Terhelt a rendes eljárás mellőzése iránt előterjesztett kérelmét csak a be-nyújtástól számított 6. hónap elteltével vonhatja vissza és csak abban az esetben, ha addig a pénz-ügyi hatóság a határozatot nem adta ki.

Ha a rendes eljárás mellőzésének helye nincs illetve a kérelmet a pénzügyi hatóság jogerősen elutasította, abban az esetben a megrövidített a-dót és illetéket a pénzügyigazgatóság határozati-lag megállapítja. Ez ellen a pénzügyminiszterium-hoz címzett felebbezéssel lehet élni.

Ha a határozat jogerőre emelkedett, azután a pénzügyi hatóság az illetékes kir. törvényszék, mint jövedéki büntető bírósághoz vádiratot ad be. A vádirat annyi példányban adandó be, hogy minden terheltnek, kezesnek egy - egy példány jusson és egy példány az iratokhoz csatolva maradjon. A vád-irathoz a vizsgálati iratokat iratjegyzékbe fog-

lalva mellékelni kell.

A vádiratnak tartalmaznia kell:

1. Terhelt nevét és személyi adatait.
2. A vád megjelölését.
3. Szavatosi, kezesi felelősség megjelölését.
4. A tényállás rövid leírását és a biztosítékok megjelölését.
5. A megrövidített adók összegét.
6. A lefizetett összegnek s a lefoglalt tárgyaknak megjelölését, azoknak elszámolása iránti javaslatot.
7. A dologi szavatosság megállapítása.
8. Az alkalmazandó büntetéstétel megjelölését.
9. Indítványt a költségek megtérítése iránt.
10. Indítványt a szavatos s kezes mily összegben marasztaltasson el.

Például:

Tekintetes Kir. Törvényszék,
mint jövedéki büntető bíróságnak,

Debrecen

A debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság 1938 évi január hó 10.-én Debrecenben felvett tényleírás, valamint a megejtett jövedéki vizsgálat a-

adatai alapján vádat emel Nagy István, Debrecen, Kossuth utca 34. szám alatti lakos, ki 1895 évi február hó 15.-én Debrecenben született, r. kath. vallásu, nőtlen, vagyontalan, magyar honos, szabadlábon lévő cipésmester ellen az 1868. évi Dohányjövédéki törvények és Szabályok 2. §.-ába ütköző és az 1876 évi IV. t.c. 18. §.-a szerint büntetendő dohányjövédéki kihágás miatt, melyet nevezett azáltal követett el, hogy egy ismeretlen nyir-egyházai lakostól 2. kg. sulyu belföldi vágott dohányt vásárolt, melyből időközben 1. kg.-t elfogyasztott.

Az előtalált 1. kg. vágott dohány lefoglaltatott.

Ily módon a kir. kincstárt a dohány után járó fogyasztási illetékekkel megrövidítette, illetve a megrövidítés veszélyének tette ki.

Terhelt a jövédéki kihágásnak általa történt elkövetését beismeri s előadja, hogy a dohányt oly olcsón kapta, hogy szándéka ellenére megvette 2. kg. mennyiségben s abból 1. kg.-t elfogyasztott.

A m. kir. pénzügyigazgatóság az iratokhoz csatolt 53.702/1.-IV.-1938. számú határozatával a megrövidített, s a megrövidítés veszélyének kitétt dohányfogyasztási engedélyt 2. Pen-

gő 40 fillérben állapította meg.

Terhelt beismerése, valamint a tárgyi bizonyíték alapján a jövedéki kihágás tényálladéka és a kir. kincstár megkárosítására irányuló szándéka bizonyítva van.

Minthogy terhelt a rendes eljárás mellőzését nem kérte, ezért a m. kir. pénzügyigazgatóság indítványozza, hogy 2. kg. belföldi vágott dohány tilos birtoklása és abból 1. kg. elfogyasztása által elkövetett és az 1868. évi Dohányjövedéki törvények és szabályok 2. §.-ába ütköző dohányjövedéki kihágásban terheltet bűnösnek kimondani és az 1876. évi IV. t. c. 18. §.-a értelmében a jogerősen megállapított 7. Pengő 42. fillér dohányfogyasztási illeték 2-től - 4-szeres összegéig terjedhető pénzbüntetésre elítélni. Terhelt terhére kiszabandó pénzbüntetésnek behajthatatlanság esetén a 18.400/1928. I.M. számú rendelet 6. §. 1. bekezdése értelmében megfelelő fogház büntetésre való átváltoztatását az ítéletben kimondani.

Eljárási költség nem merült fel.

A megállapított pénzbüntetés és a netán felmerülő eljárás költség befizetésére a debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság 64.554 számú "Jövedéki büntetéspénzek letétszámláját" megjelölni méltóztassék.-

A bíróság a vádirat alapján tárgyalás nélkül büntető parancsot bocsájt ki. A büntető parancs ellen, annak kézbesítésétől számított 8 napon belül szóval, vagy írásban kifogással lehet élni. Ha a büntető parancs ellen kifogást nem emelnek, akkor az jogerőre emelkedik.

A kir. törvényszék a jövedéki kihágási esetekben mint egyes bíróság jár el és határozatait mint jövedéki büntető bíróság adja ki.

Ha a büntető parancs ellen kifogást emeltek, akkor a bíróság a tárgyalásra határnapot tűz ki, melyre megidézi terheltet, esetleg a többi társakat és a vádat emelő pénzügyigazgatóságot. Terhelt a tárgyaláson ügyvédet alkalmazhat. A tárgyalások nyilvánosak. A bíróság a tárgyalás befejezésével ítéletet hoz. Ha terhelt a tárgyaláson nem jelenik meg s védőt sem küldött, akkor is megtartandó a tárgyalás s az ítéletet ki kell kézbesíteni. A tárgyalás menete azonos az egyéb bírósági tárgyalásokkal, azzal a változással, hogy a vádat a pénzügyigazgatóság kiküldött tisztviselője képviseli.

A bíróság határozata ellen I. foku perorvoslatnak van helye. A határozatot a kir. ítélőtábla kijelölt tanácsa vizsgálja felül. Ezen tárgyalás zárt. Ha azonban az ügyet tanácsülésbe tartozónak nem találja, akkor felebbviteli tárgyalás

megtartását rendeli el. Erre terheltet és a pénzügyigazgatóság kiküldöttjét is megidézik. Itt közvédő nem működhet közre. A kir. ítélőtábla határozata ellen felebbezésnek helye nincsen. Ha az ítélet jogerőre emelkedett, a bíróság a jogerős ítélettel az iratokat a pénzügyigazgatóságnak küldi meg.-

Kisebb jövedéki kihágási ügyekben, valamint italmérési jövedéki kihágási ügyekben a m. kir. pénzügyigazgatóság önállóan jár el. A megrövidített adó és illetékek megállapítása ily esetben a pénzbüntetést megállapító határozatban mondandó ki. A rendes eljárás mellözése iránt előterjesztett kérelem is ebben a határozatban utasítandó el. Felebbezés esetén a pénzügyminiszterium ezeket is elbírálja.

A jogerősen megállapított pénzbüntetés behajtása a pénzügyigazgatóság kötelessége. Ezen összegek közigazgatási úton hajtandók be. A községi előljáráóság, vagy a városi adóhivatalnak ad rendelkezést az összeg behajtása iránt. Ha az összeg befolyt, annak végelszámolása következik. Amennyiben az összeg terhelt vagyontalansága miatt be nem hajtható, a község nemleges zálogolási jegyzőkönyv beterjesztése által tesz erről jelentést. Italmérési jövedéki kihágási esetekben ezután a m. kir.

pénzügyigazgatóság az iratoknak a kir. törvényszék mint jövedéki büntető bírósághoz küldése által vádiratot ad be, a büntető határozatban kimondott pénz büntetésnek fogház büntetésre való átváltoztatása iránt. A kir. törvényszék, mint jövedéki bíróság ebben az esetben végzésileg mondja ki a fogház büntetésre való átváltoztatását a pénzbüntetésnek. Ezen végzés ellen is lehet felebbezéssel élni. Ha a végzés jogerőre emelkedik az iratokat a m. kir. pénzügyigazgatóságnak küldi vissza a bíróság.

Ezután a fogház büntetés kitöltése iránt intézkedik a pénzügyigazgatóság. Ez úgy történik, hogy a pénzügyigazgatóság megkeresést intéz az illetékes ügyészséghez a fogház büntetésnek kitöltése tárgyában. A megkereséshez a jogerős ítélet, és vagyontalansági bizonyítvány mellékelendő. Ha terheltnek némi kis ingatlan vagyona van, de ha annak csak az eladásából volna az összeg behajtható és ezáltal terhelt teljes elszegényedése és adózási képtelensége állana elő, ebben az esetben is a fogház büntetés hajtandó végre terheltten.-

A kir. ügyészség úgy intézkedik, hogy a fogház büntetést terhelt a lakhelyére illetékes kir. járásbíróságnál szenvedje el. Katonai személyek katonai fogházban töltik ki a büntetést. A fogház büntetés elszegényedése után a kir. ügyészség érte-

síti a m. kir. pénzügyigazgatóságot. Ilyen esetekben a jövedéki kihágási eseteket törlésbe kell hozni.-

A fogház büntetés elszenvedése után a kir. ügyészség fogház gondnoka kimutatásba foglalja a rabtartási költséget és a pénzügyminiszteriumi számvevőség útján a költség meg lesz térítve. Miután a fogház elszenvedése nem a kincstár, hanem a fél költségén történik, a kimutatás alapján a pénzügyigazgatóság megpróbálja a rabtartási költséget terhelten behajtani. Ez rendszerint behajthatatlan, mert épen a vagyontalansága miatt szenvedte el terhelt a fogház büntetést.

Jövedéki kihágási esetekben a feljelentőnek és a tettenérőknek a Jbsz. 118. §.-a feljelentési, illetve tettenérési jutalékot állapít meg. A jutalék azonban csak akkor lesz utalványozva, ha a jövedéki kihágási esetben a pénzbüntetés tényleg befolyik. Ha a pénzbüntetés csak részben folyik be, úgy csak a tényleg befolyt összegből utalványozható a jutalék.

A befolyt pénzbüntetés 10. %-át a bírság pénzek feleslegei számlára, 40. %-át a pénzügyminiszteriumi számvevőség fogyasztási adóügyi csoportjának " Jövedéki büntetéspénzek letétszámlája"jávára kell átutalni. A fennmaradó 50. %.-

nak 40. %-át, vagyis az egész büntetéspénz 20. %
át a feljelentői, és a fennmaradó 50. %-nak 60.
%-át, vagyis az összbüntetés 30. %-át a tetten-
érők részére kell aránylagosan átszámolni, illetve
kiutalni. Ha feljelentő nincs, akkor a visszamaradt
50. %-ot teljes egészében a tettenérők kapják. Ez
a tettenérési jutalék azonban az 1.000 Pengő pénz-
büntetésig lesz ily arányban kifizetve. Ha a pénz-
büntetés összege 1.000 Pengőnél nagyobb összeg, ak-
kor a %- fokozatosan kisebb, úgy, hogy 64.000 Pen-
gő pénzbüntetésen felüli összegből feljelentési és
tettenérési jutalék csak 10. % utalható ki. A fen-
maradó 40. %-ot pedig a fentebb jelzett számvevő-
ség letétszámlájára kell átutalni. Ezen számlára
befolyt összegekből eszközlik évenként a jutalma-
zásokat.

A pénzbüntetések elszámolása után a kihágá-
si ügy befejezést nyer s a bíróság iratai, melyek
alapján az ítéletet hozta a bírósághoz visszakül-
detnek.

A feljelentői és tettenérői jutaléokra i-
gényt nem tarthat:

1. Az ki a tárgyalás alatt álló jövedéki
kihágás elkövetésénél vétkeesség, részesség, vagy
kötelesség sértő cselekmény, vagy hivatali mulasz-
tás esik a terhére, vagy az aki a tettetést a kihá-

gás elkövetésére buzdította.

2. Az a tisztviselő vagy alkalmazott, ki valamely tényleirást felsőbb utasításra, anélkül vett fel, hogy a felvételhez szükséges nyomozást foganatositotta volna.

3. Általában bármilyen állami, vármegyei, és városi hatóságnál szolgálatot teljesítő fogalmazási tisztviselő.

4. Egyenesadók és illetékek tekintetében a pénzügyigazgatósági és adóhivatali alkalmazottak, kivéve a pénzügyőrséget.

A pénzbüntetésből a feljelentői és tettenérői jutalékok kiutalása a postatakarékpénztár útján történik és erről a pénzügyigazgatóság a feljelentő vagy tettenérő kiértékesítése végett a tényleirást felvevő hivatalt, vagy pénzügyőrségi szervet értesíti.

Minden pénzügyigazgatóság és a központi vámigazgatóság a m. kir. postatakarékpénztárnál "Jövedéki birságok letéti számla" címmel csekk-számlája van s az ily címen befolyt összegek minden ezen számlákra fizetendők be. Ugyancsak innen történik az összegeknek végelszámolása, úgy, hogy az ügy végleges elintézése után a kihágási ügyből befolyt pénzoszszegből semmi sem marad a letéti számlán.

Az Jbsz.-nek a tettenérői és feljelentői jutaléokra vonatkozó része ellenkezik az általános jogszabállyal, ugyanis az állam díjazza azt ki a feljelentést megteszi s azt is, kinek eljárása során a jövedéki kihágás fel lett fedezve. Ezen eljárás sok visszaélésre és a polgárok felesleges zaklatására ad alkalmat. Előfordulhat azon eset, hogy valamely jövedéki kihágásról csak hallott, melyet ténynek vesz és a jutalék reményében megteszi a feljelentést. Az is visszás állapotnak tűnik fel, hogy az állam saját fizetett alkalmazottainak külön jutalékot biztosít a jövedéki kihágási esetekből. A szabályzatnak ilyen formában való kiadása azonban arra vezethető vissza, hogy a pénzügyminiszterium úgy számított, hogy ha a jutalék rendszert nem tartaná fenn, akkor az eljáró közegek kevesebb ügybuzgalommal járnának el, ami a jövedéki kihágási esetek felfedezési számát csökkentené. Ezen körülmény pedig a tetteseket elbizakodottakká tenné, nagyobb szabásu jövedéki kihágások sorozatos elkövetésére és a sok fel nem fedezett jövedéki kihágás miatt az egyes adónemekben számottévő csökkenés állna elő, ami az államháztartás egyensúlyát veszélyeztetné.

Ezekből kifolyólag a jutalék rendszernek, - a mostani nehéz megélhetési viszonyok miatt, -

a fenntartása állami érdekből kívánatos.